

ZN-122

May-2014

M.Com. (Sem.-II)**408 : Strategic Management****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (a) જીવન ધ્યેય (Mission) એટલે શું ? જીવન ધ્યેય વિધાનના લક્ષણો સ્પષ્ટ કરો. 7
- અથવા**
- ધ્યેયોનો અર્થ આપો. ધ્યેય નિર્ધારણ સાથે કયા પ્રશ્નો (issues) સંકળાયેલા છે ?
- (b) નીચેનામાંથી ગમે તે બેના જવાબ આપો : 4
- (1) વ્યૂહ રચના (Strategy)નો અર્થ સમજાવો.
- (2) દીર્ઘ દૃષ્ટિ (Vision) રાખવાના ફાયદાઓ જણાવો.
- (3) ધ્યેયો પરસ્પર સંબંધિત અને સંકલિત હોવા જોઈએ. – સમજાવો.
- (c) નીચેનામાંથી ગમે તે બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) વ્યૂહાત્મક ઉચ્ચાલકતા (Leverage)નો અર્થ આપો.
- (2) ધંધાકીય વ્યાખ્યાના ત્રણ પાસાં (Dimensions) કયા છે ?
- (3) સફળતા માટેના વ્યૂહાત્મક પરિબલોનો અર્થ શું થાય ?
2. (a) વ્યવસ્થાતંત્ર દ્વારા વ્યૂહાત્મક લાભ વિકસાવવા માટેનું માળખું (Frame-work) સમજાવો. 7
- અથવા**
- વિવિધીકરણની વ્યૂહરચના વિગતવાર સમજાવો.
- (b) નીચેનામાંથી ગમે તે બેના જવાબ આપો : 4
- (1) પર્યાવરણના લક્ષણો જણાવો.
- (2) વિનિવેશીકરણ (Divestment) વ્યૂહરચના કયા કારણોસર અપનાવવામાં આવે છે ?
- (3) વ્યવસ્થાતંત્રીય મૂલ્યાંકન માટે બેલેન્સ સ્કોરકાર્ડની પદ્ધતિ સમજાવો.
- (c) નીચેનામાંથી ગમે તે બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) પર્યાવરણના મૂલ્યાંકનને કયા પરિબલો અસર કરે છે ?
- (2) વિસ્તૃતીકરણ વ્યૂહરચનાના વિવિધ પ્રકારો જણાવો.
- (3) BCG શ્રેણિક મુજબ ધંધાકીય પોર્ટફોલીઓના કયા ચાર પ્રકાર છે ?

3. (a) ઉદ્યોગમાં રહેલી હરિફાઈ અંગે માઈકલ પોર્ટરનું મોડલ સમજાવો. 7
- અથવા**
- વ્યૂહાત્મક પસંદગીની પ્રક્રિયાના તબક્કાઓ વર્ણવો.
- (b) નીચેનામાંથી ગમે તે બેના જવાબ આપો : 4
- (1) અનુભવ વક્ર (Experience Curve) એટલે શું ?
- (2) વ્યૂહાત્મક આયોજનમાં કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?
- (3) આકસ્મિક વ્યૂહરચના (Contingency Strategy) એટલે શું ?
- (c) નીચેનામાંથી ગમે તે બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) વ્યૂહાત્મક પસંદગીનો અર્થ આપો.
- (2) SWOTનો અર્થ આપો.
- (3) વ્યૂહાત્મક પસંદગીની પ્રક્રિયાના તબક્કાઓ જણાવો.
4. (a) વ્યૂહરચનાના અમલીકરણ માટે વ્યવસ્થાતંત્રના કાર્યાનુસાર તથા શ્રેણિક માળખા સમજાવો. 7
- અથવા**
- વ્યૂહરચનાના અમલીકરણના મુખ્ય અવરોધકો કયા છે ?
- (b) નીચેનામાંથી ગમે તે બેના જવાબ આપો : 4
- (1) કાર્યાત્મક યોજના અને નીતિનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (2) વ્યવસ્થાતંત્રીય પરિવર્તન એટલે શું ?
- (3) કાર્યાત્મક અંકુશનો અર્થ સમજાવો.
- (c) નીચેનામાંથી ગમે તે બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) વિભાગીય વ્યવસ્થાતંત્રીય માળખાનો અર્થ સમજાવો.
- (2) વ્યૂહાત્મક મૂલ્યાંકનમાં ભાગ લેનારા કોણ છે ?
- (3) ક્રિયાત્મક યોજનાઓ અને ક્રિયાત્મક નીતિઓ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
5. આપેલા વિકલ્પો પૈકી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 14
- (1) વ્યૂહાત્મક ઈરાદાની હારમાળામાં પ્રથમ ક્રમ શેનો છે ?
- (a) નીતિ (b) દીર્ઘદૃષ્ટિ (Vision)
- (c) ઉદ્દેશો (d) જીવનધ્યેય (Mission)

- (2) વ્યૂહરચના પદનું મૂળ _____ માં છે.
- (a) તબીબીશાસ્ત્ર (b) સમાજશાસ્ત્ર
(c) લશ્કરીશાસ્ત્ર (d) રાજનીતિશાસ્ત્ર
- (3) આ વ્યવસ્થાતંત્રના અસ્તિત્વનો મૂળભૂત ઉદ્દેશ છે.
- (a) જીવનધ્યેય (Mission) (b) યોજના
(c) નીતિ (Policy) (d) ઉદ્દેશો
- (4) આ પેઢીના આંતરિક પર્યાવરણના અગત્યના ઘટકો છે.
- (a) શક્તિઓ અને નબળાઈઓ (b) શક્તિઓ અને તકો
(c) તકો અને ધમકિઓ (d) નબળાઈઓ અને ધમકિઓ
- (5) આંતરરાષ્ટ્રીયકરણની વ્યૂહરચના એ _____ પ્રકારની વ્યૂહરચના છે.
- (a) સ્થિરતાની વ્યૂહરચના (b) વિસ્તૃતિકરણની વ્યૂહરચના
(c) છટણીની વ્યૂહરચના (d) ઉપરનામાંથી કોઈ નહીં
- (6) ધંધો બંધ કરીને તેની મિલકતો વેચી નાખવાની વ્યૂહરચનાને _____ કહેવામાં આવે છે.
- (a) વિનિવેશીકરણની વ્યૂહરચના (b) વિભિન્નીકરણની વ્યૂહરચના
(c) સંયુક્ત સાહસની વ્યૂહરચના (d) ફડયાની વ્યૂહરચના
- (7) નીચી સરેરાશ મૂડી પડતર એ _____ ક્ષમતા પરિબળનું ઉદાહરણ છે.
- (a) માનવ સંસાધન સંચાલન ક્ષમતા (b) ઉત્પાદન સંચાલન ક્ષમતા
(c) માર્કેટિંગ સંચાલન ક્ષમતા (d) નાણાકીય સંચાલન ક્ષમતા
- (8) આ વ્યૂહાત્મક પસંદગીમાં વ્યક્તિલક્ષી પરિબળ નથી.
- (a) સરકારી નીતિઓનો ખ્યાલ
(b) ગ્રાહકોના અભિપ્રાયો
(c) આંતરિક રાજકારણનો ખ્યાલ
(d) ભૂતકાળની વ્યૂહરચના પ્રત્યે વચનબદ્ધતા
- (9) આ વ્યૂહાત્મક અંકુશનો પ્રકાર નથી.
- (a) ગુણવત્તા અંકુશ (b) વ્યૂહાત્મક જાપતો
(c) વિશિષ્ટ જાગૃતિ અંકુશ (d) પૂર્વાનુમાન અંકુશ
- (10) _____ એ BCG શ્રેણિક વિશ્લેષણ પરનો સુધારો છે.
- (a) મૂલ્ય સાંકળ વિશ્લેષણ (b) SWOT વિશ્લેષણ
(c) પોર્ટફોલીઓ વિશ્લેષણ (d) GE નવ શ્રેણિક વિશ્લેષણ

- (11) કટોકટીપૂર્ણ સંજોગોને પહોંચી વળવા માટેની અંકુશ વ્યવસ્થાને _____ કહે છે.
- (a) પડતર અંકુશ (b) વિશિષ્ટ જાગૃતિ અંકુશ
(c) અમલીકરણ અંકુશ (d) વ્યૂહાત્મક જાપતો
- (12) કાર્ય વિભાજન અને વિશિષ્ટિકરણને આધારે બનતું વ્યવસ્થાતંત્રીય માળખું એટલે
- (a) કાર્યનુસાર માળખું (b) શ્રેણિક માળખું
(c) વિભાગીય માળખું (d) ભૌગોલિક માળખું
- (13) _____ એ વ્યવસ્થાતંત્ર દ્વારા કરવામાં આવતી આંતર સંકલિત પ્રવૃત્તિઓનું વિશ્લેષણ છે.
- (a) VRIO વિશ્લેષણ (b) મૂલ્ય સાંકળ વિશ્લેષણ
(c) SWOT વિશ્લેષણ (d) ઐતિહાસિક વિશ્લેષણ
- (14) નીચેનામાંથી કયો કાર્યાત્મક અંકુશની પ્રક્રિયાનો એક તબક્કો છે ?
- (a) ધોરણોની સ્થાપના કરવી (b) સુધારાત્મક પગલાં લેવા
(c) વિચલનોનું વિશ્લેષણ કરવું (d) ઉપરના બધા જ

ZN-122

May-2014

M.Com. (Sem.-II)

408 : Strategic Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) What is Mission ? Clarify the characteristics of Mission Statement. **7**

OR

Give the meaning of Objectives. Which issues are associated with objective setting ?

- (b) Answer any **two** from the following : **4**

- (1) Explain the meaning of Strategy.
- (2) Mention the benefits of having Vision.
- (3) Objectives should be mutually correlated and coordinated. – Explain.

- (c) Give brief answers to any **two** of the following : **3**

- (1) Give the meaning of Strategic Leverage.
- (2) Which are the three dimensions of business definition ?
- (3) What is meant by strategic factors for success ?

2. (a) Explain the framework for the development of strategic advantage by an organization. **7**

OR

Explain in details Diversification Strategy.

- (b) Answer any **two** from the following : **4**

- (1) Mention the characteristics of environment.
- (2) Which are the reasons for adopting divestment strategy ?
- (3) Explain Balanced Scorecard technique for organizational appraisal.

- (c) Give brief answers to any **two** of the following : **3**

- (1) Which factors affect environmental appraisal ?
- (2) Mention different types of expansion strategies.
- (3) Which are the four types of business portfolios according to BCG Matrix ?

3. (a) Explain Michael Porter's model of competition in an industry. 7

OR

Describe the stages in the process of Strategic choice.

- (b) Answer any **two** from the following : 4

- (1) What is an experience curve ?
- (2) Which matters are included in strategic plan ?
- (3) What is contingency strategy ?

- (c) Give brief answers to any **two** of the following : 3

- (1) Give the meaning of strategic choice.
- (2) Give the meaning of SWOT.
- (3) Mention the stages of the strategic choice process

4. (a) Explain Functional structure and Matrix structure for strategy implementation. 7

OR

Which are the major barriers to the implementation of strategy ?

- (b) Answer any **two** from the following : 4

- (1) Mention the importance of operational plans and policies.
- (2) What is Organisational Change ?
- (3) Explain the meaning of Operational Control.

- (c) Give briefly answers to any **two** of the following : 3

- (1) Explain the meaning of divisional organization structure.
- (2) Who are the participants in strategic evaluation ?
- (3) Distinguish between functional plans and functional policies.

5. Answer the following questions by selecting proper alternatives from the given alternatives : 14

- (1) What ranks the first in the hierarchy of strategic intent ?

(a) Policy	(b) Vision
(c) Objectives	(d) Mission

- (2) The term strategy has its origin in
(a) Medical Science (b) Social Science
(c) Military Science (d) Political Science
- (3) It is the basic purpose of the existence of an organization.
(a) Mission (b) Plan
(c) Policy (d) Objectives
- (4) They are the important components of internal environment of the firm
(a) Strengths and weaknesses (b) Strengths and opportunities
(c) Opportunities and threats (d) Weaknesses and threats
- (5) Internationalisation strategy is a type of
(a) Stability strategy (b) Expansion strategy
(c) Retrenchment strategy (d) None of the above
- (6) The Strategy of closing down the business and selling its assets is called
(a) Divestment strategy (b) Diversification strategy
(c) Joint venture strategy (d) Liquidation strategy
- (7) Low average cost of capital is an example of _____ factor
(a) Human Resource Management Capability
(b) Production Management Capability
(c) Marketing Management Capability
(d) Financial Management Capability
- (8) The following is not a subjective factor is strategic choice
(a) Consideration for government policies
(b) Opinions of customers
(c) Internal political considerations
(d) Commitment to past strategic actions
- (9) The following is not a type of strategic control :
(a) Quality control (b) Strategic surveillance
(c) Special alert control (d) Premise control
- (10) _____ is an improvement over BCG matrix analysis.
(a) Value chain analysis (b) SWOT Analysis
(c) Portfolio analysis (d) GE Nine cell Matrix Analysis

- (11) The control system to overcome critical situation is called
- (a) Cost control   (b) Special alert control
(c) Implementation control   (d) Strategic Surveillance
- (12) The organization structure constructed on the basis of division of work and specialization means :
- (a) Functional structure   (b) Matrix structure
(c) Divisional structure   (d) Geographical structure
- (13) _____ is an analysis of inter-linked activities performed by an organization.
- (a) VRIO analysis   (b) Value chain analysis
(c) SWOT analysis   (d) Historical analysis
- (14) Which of the following is a stage in the process of operational control ?
- (a) Establishment of standards   (b) Taking corrective actions
(c) Analysis of variance   (d) All of the above
-